

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 128732

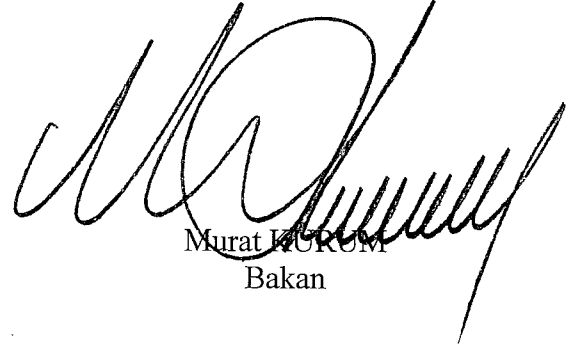
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

24 Haziran 2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Liste (1 Adet- 9 Sayfa)

-Cevap Yazısı (72 Adet, 161 Sayfa)

**AĞRI MİLLETVEKİLİ
SAYIN ABDULLAH KOÇ'UN
TBMM 7/25732 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR
SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR:

Türkiye en etkin deprem kuşaklarından biri üzerinde (Akdeniz-Alp-Himalaya) yer almaktadır. Dünyadaki toplam depremlerin beşte birinin meydana geldiği bu kuşak, birbirine karşıt olarak uzanan kırıkların oluşturduğu bir ağ görünümü ile Türkiye'yi, Kuzey, Güney ve Batı'dan üç asli kırık sistemiyle kat etmekte, bu asli sistemlere, yerel kırık zonları da eklenmektedir.

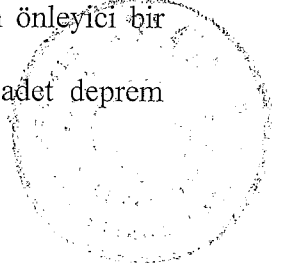
Deprem haritası ve bu haritaya esas sismosite verilerine göre, ülke topraklarının %93'ü deprem bölgeleri içinde yer almaktadır. Öyle ki Türkiye'de yalnızca son 5,5 yılda irili ufaklı 50 bin 942; yalnızca 2008 yılı içinde 11 bin 706; 1 Ocak 2009 ile 31 Temmuz 2009 tarihleri arasında ise 9.272 deprem yaşanmıştır. 1900-2009 yılları arasında Türkiye'de 223 büyük deprem meydana gelmiştir. Bu depremlerde resmi verilere göre 86.000 vatandaşımız hayatını kaybetmiş, 549.000 yıkık veya ağır hasarlı konut tespit edilmiştir.

1999 yılında yaşanan deprem sonrasında TBMM'de gündeme gelen bazı mevzuat değişiklikleri bile hala komisyonlarda bekler durumdadır. Diğer yandan 1999 Marmara Depremi sonrasında 38 Yasa ve Kanun Hükmünde Kararname, 28 Kararname, 6 Yönetmelik, 17 Tebliğ ve 9 Genelge yürürlüğe girdiği de belirtilmektedir. Ancak bunların büyük bir kısmı için, afetlerin sonuçlarına yönelik düzenleyici önlemler diyebiliriz. 1999'daki deprem sonrasında getirilen, Özel İşlem ve Özel İletişim vergileri kalıcı hale getirilmiştir. Bu vergi gelirlerinin nereye harcandığına dair şeffaf olunması gerekmektedir.

Ağrı bölgesi özellikle Ağrı-Iğdır-Çaldıran üçgeni arasındaki aktif fay hatları ile çevrilidir. Aletsel dönemde bölgedeki önemli depremler 1903 yılı Patnos (6,3), 1962 Iğdır (5,5), 1976 Çaldıran (7,3) ve 2005 Ağrı (5,2) Depremleridir. Seçim bölgem olan Ağrı; hem 1. Derece hem de 2. Derece deprem bölgesinde yer almaktadır. Doğubayazıt Depremi, 2 Temmuz 2004 tarihinde Ağrı'nın Doğubayazıt ilçesinde 5,1 büyüklüğünde meydana gelmiştir. Deprem sonucu 18 kişi yaşamını yitirmiş, 32 kişi de yaralanmıştır. Depremde en büyük hasarı Yığınçal köyü görmüş, Kutlubulak ve Sağlıksuyu köylerinde de hasar meydana gelmiştir. Bölge Kuzey Anadolu Fay Hattı veya Doğu Anadolu Fay Hattı üzerinde değildir. Depreme yol açan Ağrı bölgesindeki yerel fay sistemidir. Bu sistemde diri fayların bulunduğu bilinmektedir.

Bu bağlamda;

1. Ülke topraklarının %93'ü deprem bölgeleri içinde yer aldığı halde deprem öncesi ve sonrası için can ve mal kaybını en aza indireyecek bir planlamanız var mı?
2. Ağrı bölgesi özellikle Ağrı-Iğdır-Çaldıran üçgeni arasındaki aktif fay hatları ile çevrili olduğu bilindiği halde bölgede olası bir deprem gerçekleştiğinde Bakanlığınızın önleyici bir çalışması var mı?
3. Ağrı ili ve ilçelerinde dayanıklılık testi yapılan bina sayısı kaçtır? Kaç adet deprem

toplanma alanı vardır? Ağrı il merkezi ve ilçelerinde toplamda depreme dayanıklı ve riskli bina sayısı kaçtır?

4. Ağrı ili ve ilçelerinde kaç adet okul, hastane ve kamu binası olası bir depremde risk kapsamındadır?

5. Ağrı ili ve ilçelerinde şuan ikamet eden hemşerilerimizin oturduğu hanelerin kaçının riskli mesken kapsamında olduğunu biliyor musunuz? Riskli olan meskenlerin tahliye edilmesi için bir girişimde bulunacak mısınız?

6. Ağrı'nın Doğubayazıt ilçesinde 2004 yılında 5,1 büyüklüğünde meydana gelen deprem sonrasında bölgedeki fay hatlarının hareketliliği ile ilgili bir bilginiz var mı?

7. Vatandaşlardan toplanan "deprem vergilerinin" nereye harcandığına ilişkin Bakanlığınızın bir bilgisi var mı?

CEVAPLAR:

1999 yılında Gölcük ve Düzce'de yaşadığımız iki büyük depremde meydana gelen büyük can ve mal kayıpları bize uygulamada olan yapı denetim sisteminin yeniden tanımlanmasına ihtiyaç duyulmuş ve 13/8/2001 tarihinden itibaren Ankara, İstanbul ve İzmir gibi illerimizin de arasında yer aldığı 19 pilot ilde 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun yürürlüğe konulmuştur.

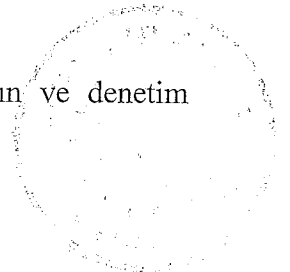
Bu Kanun'un 1 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan istisnalar haricinde kalan yapıların denetiminin, mesleğinde deneyimsiz serbest mimar ve mühendisler yerine sadece yapı denetimi faaliyetini ihtisas konusu olarak seçmiş ve bünyesinde en az beş yıllık mesleki deneyime sahip denetçi mimar ve mühendisleri barındıran Bakanlığımızdan izin belgeli yapı denetim kuruluşları eliyle yürütülmesi sağlanmıştır.

Bakanlığımızca 2009 yılında 19 pilot ilde 4708 sayılı Kanun kapsamında yapı denetim kuruluşlarının denetimi altında inşa edilen yapılar ile diğer 62 ilde 3194 sayılı İmar Kanununun öngördüğü fenni mesullerin denetimi altında inşa edilen yapılar arasında yapılan karşılaştırmada 4708 sayılı Kanuna tabi yapılarda;

- Taşıyıcı sistemi yönünden statik-betonarme projeleriyle uyumu konusunda %91'e ulaşan başarı sağlanmış olduğu, yapı kalitesinin artmış olduğu,
- Ruhsat vermeye yetkili idarelere ait dosyalarda, ruhsat ve eklerine ilişkin belge ve projeler ile yapım sürecinde gerçekleştirilen işlere ilişkin belgelerin daha sağlıklı bir şekilde yer aldığı,
- Beton basınç deneyleri ile çelik çubukları çekme deneylerinin yapılmış olduğu, bunlara ilişkin kalıp, donatı ve beton döküm tutanaklarının da dosyalarında mevcut olduğu,
- İmar planına, sığınak, yangın, otopark, özürlü standartları, enerji verimliliği yönetmeliklerine uyum konusunda belirgin bir düzeye ulaşıldığı,
- Yapıların bitimi sonrası "yapı kullanma izin belgesi" alınması konusunda yapı denetim kuruluşlarının yönlendirici olduğu,
- CE işaretli malzeme kullanımına büyük ölçüde uyulduğu, görüldüğünden 1/1/2011 tarihinden itibaren 4708 sayılı Kanunun uygulaması 81 il geneline yayılmıştır.

Söz konusu yapı denetim kuruluşlarının denetim sorumluluğunu üstlendiği yapılarda öncelikli görevi söz konusu yapıya ilişkin proje müelliflerince hazırlanan uygulama projelerinin ve hesaplarının, mühendislik ve mimarlık proje düzenleme esaslarına, İmar Kanununa, imar planına, imar yönetmeliklerine ve diğer mevzuata, şartname ve standartlara uygunluğunu ve yapının inşa aşamasının da ruhsat ve eki projeler ile mevzuata uygun olarak ilerlediğini kontrol etmektir.

4708 sayılı Kanun kapsamında faaliyet gösteren yapı denetim kuruluşlarının ve denetim

elemanlarının faaliyetleri gerek yapılan şikâyet başvuruları gerekse mevzuat doğrultusunda resen Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerimiz tarafından denetlenmektedir. 4708 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatı ile kendine verilen görevleri yerine getirmeyen yapı denetim kuruluşu ve kuruluşun yapıda görevli mimar ve mühendisleri hakkında 4708 sayılı Kanunun 8 inci ve 9 uncu maddelerine göre işlem tesis edilmektedir.

Yapı denetim sisteminde 2000'li yıllardan önceki döneme göre gözle görülür bir iyileşme yaşandığı yadsınamaz bir gerçektir. Bakanlığımızca sürekli gelişim prensibinden hareketle yapı denetim sisteminde ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik olarak mevzuat çalışmalarına ara verilmeden devam edilmektedir.

Bununla birlikte, 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamında yürütülen kentsel dönüşüm uygulamaları, öncelikle yerel idarelerin talepleri üzerine uygun değerlendirilen "Riskli Alan"lar ve vatandaşlarımızın başvuruları üzerine tespit edilen "Riskli Yapı"lar üzerinde, Bakanlığımızca sağlanan teknik ve mali destekler eşliğinde ilgili Belediyelerimiz, TOKİ ve vatandaşlarımızın katılımı ile sürdürülmektedir.

Bu kapsamda, Ağrı İli Merkez İlçesinde 256.27 hektar "Riskli Alan" ilanı bulunmakta ve yine bu alanlarda ikamet etmekte olan vatandaşların zarar görebilirlik ve tehlike açısından afet riski teşkil etmeyen alanlara transferinde kullanılması amacıyla Ağrı İli Merkez İlçesinde 43.4 hektar ve Patnos İlçesinde 3.2 hektar "Rezerv Yapı Alanı" ilanı bulunmaktadır. Ülke genelinde ise yaklaşık 583.000 bağımsız birimi kapsayan toplamda 12.476 hektarlık 251 adet "Riskli Alan" ilanı bulunmakta ve yine bu alanlarda ikamet etmekte olan vatandaşların zarar görebilirlik ve tehlike açısından afet riski teşkil etmeyen alanlara transferinde kullanılması amacıyla 53 ilimizde Rezerv Yapı Alanlarında çalışmalara başlanılmış ve belirlenen etaplar dahilinde devam edilmektedir.

Ayrıca, 5393 sayılı Kanun uyarınca 31 ilde 153 adet Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Proje Alanı (KDGA) ve 5366 sayılı Kanun uyarınca 10 ilde 14 adet Yenileme Alanı olmak üzere yaklaşık 132 bin bağımsız birimi içeren toplam 167 adet KDGA ve Yenileme Alanı ilan edilerek çalışmalara başlanmıştır.

6306 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 2012 yılından bugüne kadar 6306 sayılı Kanun kapsamında, Ağrı ve Iğdır İlleri genelinde 2.703 adet bağımsız bölümü içeren toplam 1.780 adet yapı "Riskli Yapı" olarak tespit edilmiş ve bu yapılardan 2.046 adet bağımsız bölüm içeren toplam 1.389 adet riskli yapının yıkımı gerçekleştirilmiştir. Ülke genelinde ise 644.516 adet bağımsız bölüm içeren toplam 199.557 adet yapı "Riskli Yapı" olarak tespit edilmiş ve bu yapılardan, 539.073 adet bağımsız bölüm içeren toplam 171.200 adet riskli yapının yıkımı gerçekleştirilmiş olup, 6306 sayılı Kanun kapsamında kentsel dönüşüm faaliyetleri devam etmektedir.

Önergede belirtilen diğer hususlara ilişkin bilgilerin İçişleri Bakanlığı (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı), Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı'ndan edinilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

